

Facts and figures

Incidentmeldingen

Zeescheepvaart	8
Binnenvaart	44
Spoor	68
Waterkwantiteit	16
Waterkwaliteit	10
Wegvervoer	54
Weer	16
Luchtvaart	79
Openbare Orde en Veiligheid	10
ICT	5
Terrorisme	-
Internationaal	4
Nucleair	5
Milieu	1
Totaal aantal meldingen	320

Attenderingsberichten

5 januari	Grote brand Moerdijk
5 januari	Hoogwater Maas en Rijn
15 januari	Brand goederenwagon ethanol Zwijndrecht
16 maart	Aardbeving Japan
23 mei	Vulkaanuitbarsting IJsland
2 september	DigiNotar beveiligingscertificaten websites

Tijdelijke luchtruimsluitingen

Datum	Locatie	Reden
30 april	Thorn	Koninginnedag
30 april	Weert	Koninginnedag
24 mei	Arnhem	Bomruiming WO II
31 mei	Veere	Bomruiming WO II
10 december	Nijmegen	Bomruiming WO II
11 december	Nijmegen	Bomruiming WO II

Een uitgave van
Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Coördinatie en advies
Casper van Meurs

Koningskade 4
2396 AA Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

T 070 - 456 85 55
E dcc@minienm.nl
www.rijksoverheid.nl

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing

2011 in vogelvlucht

Voorwoord

Vliegtuigongelukken, overstromingen, grootschalige waterverontreiniging, uitval van nutsvoorzieningen; natuurlijk hopen we allemaal dat zulke crises en rampen ons niet treffen. Maar als zich een ernstig incident voordoet, dan kan de samenleving rekenen op de deskundige inzet van het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Een nieuwe naam, die we sinds april 2012 officieel dragen en die voortkomt uit de samenvoeging van het voormalig DCC van Verkeer en Waterstaat en de crisisorganisatie van voormalig VROM.

In 2011 hebben we ons weer volop ingezet om de organisatie voor te bereiden op het voorkomen en beheersen van crises. In dit overzicht brengen we het afgelopen jaar in vogelvlucht over het voetlicht. Vier belangrijke incidenten hebben we eruit gelicht. Twee gaan over de uitersten die ons land meemaakte op het gebied van waterkwantiteit: de hoge waterstand van januari in de Maas en Rijn en de extreme droogte waarmee Nederland in het voorjaar kampte. Die maand kende nóg een calamiteit: de grote brand bij Chemie-Pack in Moerdijk. De DigiNotar-crisis hield ons vanaf de laatste dag van augustus een paar weken in de ban. Medewerkers die deze incidenten van dichtbij meemaakten, blikken in een persoonlijk relaas op de gebeurtenissen terug. Een greep uit andere incidenten hebben we bondig in een tijdbalk gezet.

Opleiden, Trainen en Oefenen

Een adequate, geoliede crisisorganisatie is dankzij opleiding, training en oefening goed voorbereid. Sinds januari 2011 werken we hiertoe samen met Delft Toptech, Berenschot en Peak & Valley. Multidisciplinair en met verschillende netwerkpartners oefenen vormt de ruggengraat van het nieuwe programma.

Onze opleidingen beginnen met een e-learningmodule voor de eerste kennismaking met crisisbeheersing. We geven daarna een basiscursus crisisbeheersing. Een paar keer per jaar behandelen we een specifiek crisisthema in een verdiepingmodule.

Tijdens crisissituaties worden van functionarissen andere vaardigheden, taken en verantwoordelijkheden verwacht dan in een 'normale' situatie. Allemaal aspecten die we trainen in de zogenaamde rollentrainingen.

We oefenen natuurlijk ook volop. Op die manier bereiden we de organisatie en crisisteams optimaal voor op hun rollen, taken en verantwoordelijkheden tijdens een crisis. Dat doen we om te beginnen zelf en binnen ons eigen ministerie, maar ook netwerkpartners zoals de waterschappen en veiligheidsregio's doen mee. DCC Infrastructuur en Milieu zorgt voor ongeveer dertig oefeningen per jaar voor de diensten van Rijkswaterstaat, de domeinen van Inspectie Leefomgeving en Transport, KNMI en partnerorganisaties zoals ProRail en Luchtverkeersleiding Nederland. In de tijdbalk hebben we een greep uit het complete programma op een rij gezet.

2011 stond deels in het teken van de samenvoeging van de departementen. Die moet dit jaar na maanden voorbereiding een feit worden. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft daarmee de meest crisisgevoelige beleidsterreinen onder haar verantwoordelijkheid. Dit is de uitdaging die voor ons ligt en waar we vol overtuiging aan gaan werken. Ons netwerk hebben we hierbij hard nodig. Want crisismanagement is netwerkmanagement.

Rob Hagman

01.2011

Brand Chemie-Pack Moerdijk

Bij chemiebedrijf Chemie-Pack in Moerdijk breekt op 5 januari een grote brand uit. Die gaat gepaard met een vlammenzee, explosies en grote rookontwikkeling. De Veiligheidsregio's Midden-West Brabant en Zuid-Holland Zuid schalen op naar GRIP 4. Crisismanager Rob Verdouw heeft die dag piket.

“Toen ik het bericht over de brand op Teletekst zag was ik niet meteen gealarmeerd. Een brand is immers niet van ons, om het zo maar te zeggen. Dat veranderde toen het Nationaal CrisisCentrum belde dat de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing bijeen zou komen. Er was namelijk heel veel rook en die dreef over het Hollandsch Diep richting Dordrecht. Dat zou gevolgen hebben voor het wegverkeer en de scheepvaart.

Op zo'n moment gaat alles hier opzij. Mijn taak is helder: zo veel mogelijk informatie halen en brengen, zorgen dat de ambtelijke en politieke top van Infrastructuur en Milieu van de hoed en de rand weet. We hadden op dat moment gelukkig ook een liaison bij het Nationaal CrisisCentrum. Samen wisten we de weg en konden we alle informatie bundelen en breed uitzetten. Dat pakte goed uit, want bij zo'n groot incident is een compleet beeld natuurlijk heel belangrijk.

Toch hadden we er liever eerder bovenop gezeten. Vooral op de spannende momenten komt het immers aan op tijdige en juiste informatie. Dat telt als bijvoorbeeld sprake is van zwaar vervuild bluswater. Of wanneer instanties zoals de KLPD en Rijkswaterstaat in overleg moeten beslissen over hoe en wanneer de scheepvaart moet worden stilgelegd of een afslag op de snelweg of een brug wordt afgesloten. Bij de bestrijding van dit incident waren meerdere veiligheidsregio's en organisaties betrokken. Je wilt in zo'n situatie nog niet het minste idee hebben dat je achter de feiten aanloopt. Het is terecht dat in de evaluaties van de brand ook aandacht wordt gevraagd voor meer regie.

Wat goed werkte: de samenwerking tussen Rijkswaterstaat Zuid-Holland en Noord-Brabant. Niet voor niets wordt deze brand vaak aangehaald bij Rijkswaterstaat als het gaat om slagvaardig crisismanagement.”

13.01.2011

Scheepvaart

Kapseizen schip Duitse Rijn

14.01.2012

Spoor

Wagonbrand Kijfhoek

11.03.2011

Aardbeving

Tsunami Japan

15.03.2011

Wegvervoer

Verzakking A2 Vianen

01.2011

Start met nieuwe OTO-partners Delft Toptech, Berenschot en Peak & Valley

14.01.2011

Dilemmabijeenkomst MCCb met deelname van minister

03.2011

09.03 eerste opleiding / 08.03 eerste training / 10.03 eerste oefening

30.03.2011

Verdiepingsmodule Informatievoorziening

01.2011

Hoog water Maas en Rijn

Het nieuwe jaar is vijf dagen oud als de Waterdienst mogelijke wateroverlast aankondigt door de hoge waterstand in de Maas en later ook in de Rijn. Rijkswaterstaat, de veiligheidsregio's en andere betrokken organisaties; iedereen gaat aan de slag om natte voeten en erger te voorkomen. Bij het DCC zorgt, samen met anderen, crisismanager Johanneke van Steenberghe voor de informatievoorziening.

“Het water steeg heel snel. De Maas stond door de neerslag zo hoog dat de scheepvaart in delen van Limburg werd stilgelegd. Door de regenval in Duitsland en smeltende sneeuw in de Alpen en het Zwarte Woud bereikte de Rijn op 10 januari bij Lobith een waterstad van 14 meter boven NAP. Rijkswaterstaat en de waterschappen namen allerlei maatregelen. Zo werden op verschillende plaatsen stuwen gestreken. De directeur-generaal kreeg tijdens dit incident uit verschillende hoeken informatie. Die ervaring heeft ons geleerd dat het DCC moet waarborgen dat de informatievoorziening richting politiek en bestuur vanuit één punt verloopt. Als wij voorkomen dat er allerlei lijnen gaan lopen, scheelt dat heel wat onnodige onrust. Goede afspraken zijn belangrijk, juist als je zo snel moet schakelen.

Om het Maas en Waalkanaal bevaarbaar te houden vroeg Rijkswaterstaat Limburg op 13 januari bij ons extra noodpompcapaciteit aan. Die hebben we na een besluit van de directeur-generaal meteen geregeld. Twee noodpompen zijn vanuit de opslagloods in het IJsselmeergebied op transport gegaan naar de sluisen bij Heumen. Bij het pompemaal daar was één pomp uitgevallen. De extra pompen leverden 3 kuub water per seconde extra om de scheepvaart weer op gang te brengen. Zo snel als dit incident ontstond, zo was het ook weer bijna ineens voorbij. Overstromingen of grote overlast hebben zich gelukkig niet voorgedaan. Eén moment zal ik niet snel vergeten. Toen de stijging van de waterstand doorzette en de media-aandacht toenam, heb ik de staatssecretaris gebeld. Het was een zondagmorgen. Ik dacht nog: hij zit misschien wel in de kerk. Maar hij was zo geïnteresseerd en betrokken, dat ik toch maar de telefoon heb gepakt.”

14.04.2011

Noordzee

Greenpeace-actie

06.05.2011

Waterkwaliteit

Olieverontreiniging

Minervahaven Amsterdam

11.05.2011

Luchtvaart

Neerstorten heli copter Veghel

18.06.2011

Weer

Blikseminslag instrumenten

Polderbaan Schiphol

31.05.2011

Verdiepingsmodule

Crisiscommunicatie

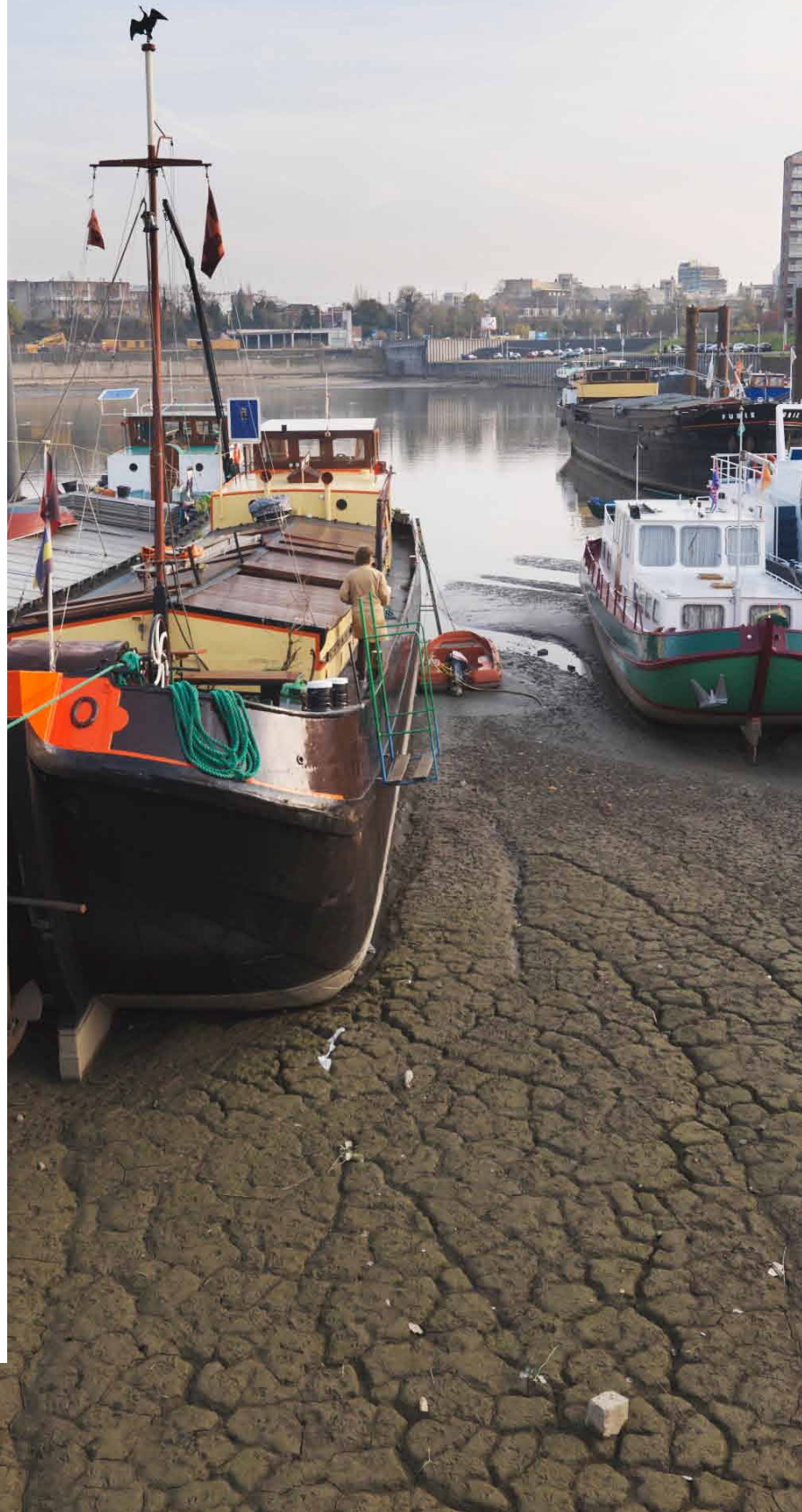

05.2011 Droogte

Nauwelijks regen, veel zon; in het voorjaar kampt Nederland met extreme droogte. De Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling vergadert bij het DCC. Johanneke van Steenberghe komt meteen in actie. Regelwerk, iedereen op de hoogte houden; de crisismanager heeft er haar handen vol aan.

“Het kan verkeren. Stond de Rijn bij Lobith half januari op ruim 14 meter boven NAP, in mei behaalde deze rivier de laagste waterstand sinds 1921. Er was in april in De Bilt maar 0,3 millimeter neerslag gevallen. De gevolgen van het watertekort: verzilting, hoge chlorideconcentraties, beperkingen voor de scheepvaart. En niet te vergeten de dijken, die dreigden te scheuren.

Van grote paniek was geen sprake, maar er moesten wel allerlei maatregelen worden genomen ter bescherming van ons zoet water. De directeur-generaal van Rijkswaterstaat, de experts van de Waterdienst, de communicatiemedewerkers, iedereen was betrokken en heeft hard gewerkt. Onze rol: vooral lijntjes leggen. Zorgen dat het regelwerk soepel verliep, dat mensen hun werk konden doen en steeds helemaal op de hoogte waren. In die weken organiseerde ik regelmatig crisisvergaderingen. Dan hoorde ik 's avonds in het nieuws wat er in zo'n bijeenkomst was besloten. Leuk om mee te maken. Doordat we op tijd waren begonnen, waren we op het ergste voorbereid toen het echt kritiek werd. En toen begon het flink te regenen in Nederland en de andere delen van de stroomgebieden van de Maas en Rijn. De problemen waren niet meteen helemaal voorbij, maar de boeren en de schippers haalden opgelucht adem. En wij natuurlijk ook. Crisismanagement is netwerkmanagement. Wat we in januari hadden opgestoken, konden we bij dit incident mooi toepassen. Ik denk dat alle betrokkenen dat vooral hebben gemerkt bij de informatievoorziening. Zelf ben ik ook veel wijzer geworden over ons waterbeheer en hoe knap dat systeem in elkaar steekt. Zo zijn we door de aanvoer van zoetwater uit de Lek via de Krimpenerwaard naar de Hollandsche IJssel daar de verzilting bij Gouda te lijf gegaan. Eigenlijk ongelooflijk.”

28.06.2011

Weer

Code oranje extreem weer, bijeenkomst Impact Team Weeralarm

29.06.2011

Wegvervoer

Afsluiting A2 Deil op last politie, achtervolging overvallers

03.09.2011

Spoor

Bommelding station Naarden Bussum

19.09.2011

Scheepvaart

Vastgelopen containerschip Westerschelde

07.2011

Concretiseringslag crisisrollen: gereed 14 november

27.09.2011

Verdiepingsmodule Nucleair

08.2011 DigiNotar

Op 31 augustus meldt de Data-ICT-Dienst van Rijkswaterstaat een hack bij DigiNotar, het bedrijf dat veiligheidscertificaten uitgeeft voor het internetverkeer van de overheid. Al snel blijkt hoe groot de impact van de elektronische inbraak kan zijn. Het DCC en NCC schalen direct op. Nieske van der Lee, Directeur Integriteit en Beveiliging van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, blikt terug op de razend spannende dagen die volgden. "In de loop van vrijdag 2 september werd helder dat als het echt mis zou gaan, de impact enorm kon zijn. Volgens het zwartste scenario zouden alle overheidsonderdelen worden geraakt, en daarmee zou zo'n beetje de hele maatschappij ontwricht raken. Plaatsvervangend hoofd DCC Ben Smit en ik wisten meteen: om dit probleem het hoofd te bieden moeten we samen optrekken. Het DCC als ervaren crisisbeheerder, ik vanuit mijn inhoudelijke rol. Door direct onze netwerken met elkaar te verbinden konden we iedereen heel snel dezelfde informatie geven en in actie komen. Gelukkig bleken Schiphol en de Rotterdamse haven geen gebruik te maken van DigiNotar-certificaten. Ook ProRail, het KNMI en Luchtverkeersleiding Nederland meldden al snel dat ze nergens last van hadden. Die zaterdagochtend zaten we met een man of tien bij elkaar in het Nationaal CrisisCentrum. Dankzij het netwerk en snel en slim handelen door het DCC stond in een mum van tijd een team van zo'n honderd mensen in de startblokken om de certificaten van DigiNotar te vervangen. Mensen zijn letterlijk van de tennisbaan geplukt. Iedereen beseft: dit moet wel écht goedkomen. Er is twee weken lang keihard gebuffeld, onder hoogspanning. Dan ontstaat grote saamhorigheid. Ik zeg wel eens bij wijze van grap: als je aan teambuilding wilt doen, is dit dé manier. Een netwerk met korte lijnen, mensen om je heen hebben die de weg weten. Dat zijn dingen die tellen in zo'n crisis. Het DCC was voor mij echt een houvast. Ik heb vaak gedacht: wat werkt dit fantastisch. We hebben dit probleem echt met z'n allen opgelost. We hebben twee weken in de crisismodus gestaan. Dat is ongekend lang. Intussen ging buiten het leven gewoon door. Een bijzondere ervaring. Deze zomer vergeet ik nooit meer."

03.10.2011

Scheepvaart

Aanvaring op Maas bij Cuijk, speedboot met binnenvaartschip

22.10.2011

Wegvervoer

Dodelijk ongeval A2 Abcoude na inzet fileuik politie

29.11.2011

Waterkwaliteit

Lekkage gevaarlijke stof fabriek Bodegraven

16.12.2011

Waterkwantiteit

Stormvloedwaarschuwingsdienst hoogwater Vlissingen

12.10.2011

Oefening Indian Summer

09.11.2011

Voorzitterstraining voor niveau HID/directeur

16.11.2011

Verdiepingsmodule Juridisch

22.11.2011

Nieuwe training adviseur crisiscommunicatie toegevoegd aan het OTO pakket